

JOSEF MACEK

ŽIVOT

Narodil se v roce 1922 v Řepově (Mladoboleslavsko) do katolické rodiny. Po základní škole absolvoval gymnázium v Mladé Boleslavi, kde maturoval v roce 1940. Mezi léty 1945 - 1948 studoval historii na FF UK. Studoval též na Státní archivní škole a po studiích pracoval ve Státním historickém archivu.

Již v roce 1945 se Josef Macek stal členem KSČ a jeho další profesní kariéra je s ní spojena. Již při působení ve Státním historickém archivu začíná totiž působit na Vysoké škole politických a hospodářských věd v Praze, v jejímž čele stáli lidé spjatí s KSČ. Zde se stává docentem a později děkanem Fakulty politických věd. Po zrušení této školy se v roce 1952 stává ředitelem Historického ústavu ČSAV.

V této době začíná Josef Macek cestovat. Cestuje především do Itálie, Francie a Německa. Získává kontakty, studuje v zahraničních archivech. Účastní se i zahraničních konferencí např. 1955 v Římě, nebo 1965 ve Vídni. Postupně se také díky konfrontaci se zahraniční vědou postupně mění Mackova díla – v 50. letech jsou protkána politickou propagandou, později se od ní oprostují.

Josef Macek však nadále zastává politické funkce. V roce 1963 se stává členem Ideologické komise ÚV KSČ, od roku 1964 je poslancem Federálního shromáždění.

Rok 1968 znamenal pro Josefa Macka zlom. Po abdikaci Antonína Novotného se připojuje k reformnímu křídlu a po vstupu vojsk Varšavské smlouvy se staví proti okupaci ČSSR. Tyto kroky ho posléze stojí jak politické funkce, tak členství v ČSAV.

Následující léta tráví Josef Macek v Ústavu pro jazyk český, později (od roku 1975) v Archeologickém ústavu ČSAV. Jeho zkušenosti historika se promítají do práce zde a nejdůležitějším počinem je spoluautorství na Staročeském slovníku. V tomto období vyšlo několik jeho publikací v zahraničí, ale u prací, na kterých se podílel v Československu, není jako autor uváděn.

V 80. letech bylo Josefu Mackovi opět dovoleno cestovat a vydává se především do Francie. Své práce vydané v Československu již publikuje pod vlastním jménem. V této době byl Josef Macek v kontaktu s STB. Existují však různé pohledy na věc. Jisté je, že roku 1982 podepsal spolupráci s tajnou bezpečností.

Po roce 1989 se Josef Macek opět stává členem ČSAV a též předsedou ediční rady Historického ústavu ČSAV. Zde pracuje až do roku 1991, kdy má vážné zdravotní potíže a v prosinci téhož roku umírá.

DÍLO

Husitská témata - Tato díla jsou z 50. a 60. let a jsou tak nejvíce ideologicky zbarvená (speciálně díla z 50. let).

Husitské revoluční hnutí. (1952)

Husité na Baltu a ve Velkopolsku. (1952)

Tábor v husitském revolučním hnutí. (1952 - 1955)

Prokop Veliký. (1953)

Jan Hus. (1961)

Jiří z Poděbrad. (1967)

Michael Gaismair – K tomuto tématu našel Josef Macek velké množství pramenů, je zde snaha o marxistické pojetí, ale již ne dřívější ideologická zaslepenost.

Tyrolská selská válka a Michael Gaismair. (1960)

Italská témata

Cola di Rienzo. (1963)

Italská renesance. (1965)

Machiavelli e il Machiavellismo. (napsáno na poč. 70. let, vydáno 1980)

Historická sémantika – Na dílech z tohoto oboru pracoval po svém odchodu z politiky. Stal se tak jedním z průkopníků a vyzdvihl důležitost historické sémantiky. Účastnil se i prací na Staročeském slovníku.

Jagellonci – O období se zajímal celoživotně. První prací k tématu byla již jeho disertační a k Jagelloncům se vrátil v 70. letech. Tato díla jsou označována jako jeho vrcholná.

Jagellonský věk v českých zemích (1471-1526). Díl 1. Hospodářská základna a královská moc. Díl 2. Šlechta. Díl 3. Města. Díl 4. Venkovský lid, národnostní otázka. (1992-1999)
Česká středověká šlechta. (1997)

Dalším významným dílem je *Histoire de la bohème : des origines à 1918.* (1984), což je shrnutí českých dějin zejména pro francouzské čtenáře a za tuto publikaci získal Josef Macek cenu Francouzské akademie věd.

LITERATURA:

ČORNEJ, Petr: *Význam Staročeského slovníku pro českou historiografii.* Naše řeč 81, 1998, s. 61-69.

JIROUŠEK, Bohumil: *Josef Macek. Mezi historií a politikou.* Praha 2004.

ŠMAHEL, František: *†Josef Macek.* ČČH 90, 1992, č. 1, s. 143-146.

ŠMAHEL, František - POLÍVKA, Miloslav: *In memoriam Josefa Macka (1922-1991).* Praha 1996.